

HEILSA

Londini, sum hava tey avgjørt bestu hagtølini at vísa á, tá ræður um lekidóm fyri krabbamein, eru Avstralia, Kanada og Noreg. Danmark liggur í miðjuni av sjei londum, sum eru við í stórari kanning

GONGUR FRAMÁ AT LEKJA KRABBASJÚKU

- Neyðugt er at loysa trupulleikarnar við sosialum ójavna millum sjúklingar, tí hetta kann merkja sjúkugongdina frá byrjan til enda, sigur stjórin í Kræftens Bekæmpelse

Vilmund Jacobsen

Tað eru fleiri og fleiri, sum yvirliva krabbamein í Danmark, men tað er framvegis pláss fyri, at tøluni verða enn størri og betri.

Seinastu 20 árinu hevur nevniliga verið eitt lop í tølunum yvir sjúklingar, sum yvirliva krabbamein á donskum sjúkrahúsum.

Eitt nú er talið av teimum, sum yvirliva krabbamein í langa og endatarmi, nógv vaksið. Tó eru tað framvegis lond, sum hava enn betri tøl at vísa á, enn Danmark hevur.

Tað vísir ein kanning og samanbering millum Danmark og seks onnur rík lond, sum Kræftens Bekæmpelse hevur verið partur av.

Danmark hongur í

Fyri sjúklingar í Danmark er talið av teimum, sum yvirliva krabbamein í langa og endatarmi í meira enn fimm ár, vaks-

ið við ávikavist 17 og 21 prosentum árinu 1995 til 2014.

Men, yvirskipað yvirliva eisini fleiri og fleiri í øllum sjei londunum, sum eru við í kanningini.

Hesi lond eru Avstralia, Kanada, Írland, Ný Zæland, Noreg, Stóra-bretland og Danmark.

Millum tey úrslit, sum serliga fella í eyguni, eru úrslit, sum Danmark stendur fyri, og her er serliga talan um góðu hagtølini innan krabbamein í langa og endatarmi.

Tá ræður um lungna-krabba hava danir eisini góð tøl at vísa á, tí her eru nevniliga betringar í tølunum við 11 prosentum árinu 1995 til 2014.

Sjei ymisk sløg

Í kanningini og samanburðinum millum nevndu lond verður hugt at sjei ymiskum sløgum av krabbameini.

- Vit hava alla orsök at

gleða okkum yvir framgongdina, sum er innan tað at yvirliva krabbamein. Hetta er eitt úrslit av stórum arbeiði á krabbameinsøkinum í Danmark seinastu 20 árinu.

Tað sigur stjórin í Kræftens Bekæmpelse, sum vísir á, at framdar eru fyra krabbameinsætlanir, krabbameinspakkar, sum tryggja skjóta atgongd til kanning og viðgerð, og her eru nýggjar og betri viðgerðir, sum hava viðvirkað til góðu gongdina.

- Hesi átøk hava gjørt, at Danmark nú telist millum tey lond í heiminum, sum hava havt størstu framgongdina í at yvirliva krabbamein, sigur stjórin í Kræftens Bekæmpelse.

Danmark í miðjuni

Hóast tøluni hjá Danmark er nógv betraði seinastu árinu, er kortini pláss fyri enn størri betringum.

Londini, sum hava tey avgjørt bestu tøluni at vísa á, eru Avstralia, Kanada og Noreg, meðan Danmark liggur í miðjuni millum áðurnevndu sjei londini.

Eitt nú hava sjúklingar í Avstralia við krabba-

meini í langa og endatarmi framhaldandi størri møguleikar at yvirliva enn sjúklingar við somu sjúku í Danmark, hóast stóru framgongdina, sum Danmark hevur havt á júst hesum øki.

Í Avstralia vóru nevniliga 71 prosent av sjúklingunum bæði við krabbameini í langa og endatarmi á lívi eftir fimm árum frá tí, tey høvdu fingið sjúkugreiningina árinu 2010-2014. Í Danmark vóru tøluni 66 og 69 prosent fyri ávikavist krabbamein í langa og endatarmi.

Innan krabbameini í vælindi og brisi (búkspýttkertli) eru betringar eisini hendar í Danmark, og her vóru ávikavist 15 og 10 prosent á lívi eftir fimm árum, meðan tøluni í Avstralia vóru ávikavist 24 og 15 prosent.

Altjóða samstarv

Nýggja kanningin fevnir um dátur hjá 3,8 miljónum krabbameinssjúklingum í nevndu sjei londum, og tað eru granskarar hjá einum stovni undir WHO, nevndur IARC (International Agency for Research on Cancer), sum hava gjørt kanningina.

Granskararnir hava

- Vit hava alla orsök at gleða okkum yvir framgongdina, sigur Jesper Fisker

sett sær fyri at kanna, hvussu og hví talið er ymiskt millum tey, sum yvirliva krabbamein í ávísu londum, tó at útgangsstøðið innan heilsu-bót átti at verið á leið hitt sama.

Gerda Engholm er hagfrøðingur í Kræftens Bekæmpelse, og hon hevur ábyrgd av donsku tølunum í kanningini.

- Felags fyri londini í kanningini er, at hetta eru rík lond við ríkisfíggingjari heilsuskipan og góðari hagtalsskipan innan viðgerð av krabbameini. Tað er eisini hetta, sum ger, at tøluni kunnu samanberast, sigur hon.

Hagfrøðingurin vísir á, at í einari aðrari kanning fer at verða hugt nærri at, hvussu tað ber til, at tøluni yvir tey, sum yvirliva, hóast alt eru so ymisk frá einum landi til annað.

Við støði í kanningini er niðurstøðan hjá IARC, at londini skulu gera

enn størri iløgur, soleiðist at krabbamein kann staðfestast fyrr – og eisini skulu gerast fleiri snarkanningar, eins og tryggjast skal, at skjót atgongd er til sjúkrahúsverkini.

Sosialur ójavni

Stjórin í Kræftens Bekæmpelse, Jesper Fisker, er samdur í, at sjúkugreiningin krabbamein skal setast fyrr enn áður, tá hetta veksur um møguleikarnar hjá sjúklinginum at gerast frískur.

- Neyðugt er at loysa trupulleikarnar við sosialum ójavna, sum merkir alla sjúkugongdina frá byrjan til enda, og vit skulu eisini hava eitt átak móti tubbaki, sum er størsta einstaka orsøkin til krabbamein og sum samstundis hevur árin á, hvussu tú klárar teg gjøgnum eina krabbasjúku, sigur Jesper Fisker.